

W O D V Æ R G E

STRAFFELOVENS §13

NØDVÆRGE: STRAFFELOVENS §13

§13 stk. 1 : "Handlinger foretaget i nødværge er straffri forsåvidt de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb, og ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarelig".

§13 stk.2 : "Overskrider nogen grænsen for lovlig nødværge, bliver han dog straffri, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse".

§13 stk.3 : „Tilsvarende regler finder anvendelse på handlinger, som er nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovligt påbud adlydt, iværksætte en lovlig pågribelse eller hindre en fanges eller tvangsanbragt persons rømning.“

Paragraffen omhandler nødværge og det er derfor nødvendigt at definere, hvad nødværge er. Nødværge er afværgelse af et retsstridigt angreb på en selv, eller mod tredjemand, gennem foretagelse af en ellers strafbar handling.

Afværgelsen skal ske af et retsstridigt angreb. Et retsstridigt angreb er fx overfald på en selv eller på en anden person. Politiets anholdelse er fx ikke retsstridigt men retmæssigt. Den afværgelse, som man foretager og som ellers vil være strafbar, hvis der ikke var tale om nødværge, kan fx være et spark, et stød, et kast osv. Det skal allerede her bemærkes, at voldshandlinger, der er led i et slagsmål, som begge parter bærer ansvaret for, falder uden for området uretmæssigt angreb og man kan derfor ikke udøve nødværge i den situation.

Det skal dog bemærkes, at går den ene part i et slagsmål over til brug af livsfarligheder, må den anden part benytte sig af nødværge. Angrebet, som man må udøve nødværge mod, skal være påbegyndt eller overhængende og i enkelte meget specielle til-

fælde kan det tænkes, at nødværge kan udøves, selvom den truende forbrydelse ikke er umiddelbart forestående, men det er ikke væsentligt i denne forbindelse.

Nødværge kan ikke udøves når angrebet er afsluttet. Hvis man fortsætter med brug af magtanvendelse efter at angrebet er afværget, går man uden for nødværgeområdet og handlingen er, som udgangspunkt strafbar.

Populært sagt kan det udtrykkes således, at spark eller stød nr. 2 i en afværgesituation under visse omstændigheder kan betragtes som værende uden for nødværgeområdet.

Afværgehandlingen må endvidere ikke åbenbart gå ud over, hvad der er nødvendigt og forsvarligt.

Populært sagt betyder dette, at angreb med slag kan afværges med slag, angreb med spark kan afværges med spark og angreb med våben kan afværges med handlinger, der i sig selv er livsfarlige. Det skal dog bemærkes, at mindre overskridelser er straffri.

Efter §13 stk. 2, kan man dog alligevel blive straffri, såfremt overskridelsen af området for lovlig nødværge er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse. De handlinger, der er indeholdt i §13 stk. 2, er såkaldte affekthandlinger, man foretager pga. den ophidselse eller skræk, man befinder sig i.

Ifølge §13, stk. 2, finder ovennævnte også anvendelse på handlinger, som er nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovlige påbud adlydt og iværksat med henblik på en lovlig pågribelse eller hindre en fanges eller tvangsansbragt persons rømning.

HVIS SITUATIONEN ER OPSTÅET

Er man kommet i en situation, hvor det har været nødvendigt at udøve nødværge (§13) og man er gået over grænsen - hvad så?

Ja - udgangspunktet er at man har begået noget strafbart, men under visse omstændigheder accepterer domstolene, at man er gået over grænsen. Det skal her bemærkes, at man vil acceptere mindre overskridelser end normalt, når det er en person med visse specielle forudsætninger, som fx Taekwondo udøvere mv., der overskrider grænserne.

Straffelovens §84 er sålydende:

§84 stk. 1 litra 1 : Den for en strafbar handling i loven foreskrevne straf kan nedsættes

1) når nogen har overskredet grænserne for lovligt nødværge.

§84 stk. 2 : I de under nr. 1-6 omhandlende tilfælde kan under i øvrigt formildende omstændigheder bortfalde.

Bestemmelsen i §84 stk. 1 litra 1 og stk. 2, giver hjemmel til strafnedsættelse eller bortfald, når nogen har overskredet grænserne for lovligt nødværge og udøvelse af nødret. Det vil sige, at §84 kommer ind i billedet, hvor §13 stk. 2 ikke kan anvendes, efter hvilken bestemmelse handlinger, der overskrider grænserne for lovligt nødværge, er straffrie, såfremt handlingerne er rimeligt begrundede i den ved angrebet fremkaldte skræk og ophidselse.

AFSLUTNING

Mulighederne er således mange. Det bedste, man kan gøre er, at undgå de situationer, hvor det kan blive nødvendigt at forsvare sig med magt og hvis man er kommet i situationen, må man prøve at komme væk uden magtanvendelse og kun som sidste udvej benytte sig af sine kundskaber.

Sluttelig skal det dog bemærkes, at man har pligt til at hjælpe andre, der er i nød og at man også i disse situationer er undergivet ovennævnte regler.